

Årsplan for 6. klasse

Skoleåret 2023-2024

Klasselærere:
Ingrid Røstvoll Ottesen og Stian Johnsen

Innledning

I 6. klasse får elevene rikelige og varierte muligheter for å utvikle seg både faglig, emosjonelt og sosialt. Dette gjør vi ved å hele tiden være oppmerksomme på hvilket innhold og hvilke metoder som passer best for akkurat denne alderen.

Elevene blir 11 og 12 år i løpet av skoleåret. I denne alderen er vi som i fjor opptatt av å gi elevene kunnskaper og erfaringer som gjør dem i stand til å bedre kunne forstå sammenhenger mellom det kjente og det ukjente. I år har vi et noe større fokus på det individuelle, og på hvordan både omgivelser og miljø kan påvirke utviklingen. Som et eksempel kan vi nevne temaet botanikk hvor de lærer de ulike plantene å kjenne. At de lever på vidt forskjellige steder ut ifra egenskaper, omgivelser og miljø. Noe de virkelig får erfare når de drar på botanikktur til Gjevillvasshytta på Oppdal i slutten av skoleåret. Der får de komme tett på fjellfloraen, og oppleve at det vokser helt andre planter i Gjevillvassdalen enn i deres eget nærmiljø i Trondheim. Dette håper vi i tillegg til å gi nyttig kunnskap om botanikk, vil kunne hjelpe dem i deres utvikling fra barn til ungdom.

I 6. klasse får elevene høre historier som i større grad handler om å tilnærme seg fenomener på en mer dynamisk og kompleks måte. De svarene som før kanskje var en selvfølge, blir nå problematisert. I historiefaget reiser elevene til oldtiden. Her går vi i dybden på oldtidens sivilisasjoner, og hvordan mennesket gikk fra jegere og nomader til å lære seg å dyrke jord og bosette seg fast, samt med fremveksten av bysamfunn.

Elevene har kor en time hver uke sammen med resten av mellomtrinnet (5.-7. klasse). Vi er opptatt av at elevene får kunnskap og erfaring med å stå på en scene sammen med sine medelever, noe opptredener på skolearrangementer og teaterperiden vil bidra til.

Innhold

Norsk	4
Matematikk	6
Naturfag.....	8
Geografi	10
Historie	11
Samfunnskunnskap	13
Religion og livssyn	14
Engelsk.....	15
Tysk.....	17
Musikk	20
Eurytmi	21
Kroppsøving.....	22
Mat og helse.....	24
IKT.....	25

Norsk

Faglærer

Ingrid Ottesen

Uketimer/periodeuker

2 uketimer / 7 periodeuker (noen periodeuker er norsk kombinert med naturfag/historie)

Faglig innhold

Fortellerstoff

- Myter og fortellinger fra høykulturer i oldtiden
- Greske myter og heltesagn
- Samtale, bearbeidelse, dramatisering

Muntlig språk

- Undervisningssamtale om fagstoff
- Samtale og drøfting av aktuelle spørsmål
- Resitasjonsøvelser; naturdikt
- Klassisk gresk diktning; heksameter
- Greske sanger, dikt med motiver fra gresk kultur
- Dramaøvelser
- Individuelle framlegg og presentasjoner

Skriftlig språk

- Høytlesing og stillelesing; skriftlig og muntlig bearbeidelse
- Lese enkle tekster på svensk, finsk, islandsk og dansk
- Tekstskaping; forskjellige slags tekster, tekst og bilde
- Finne og bruke kilder for skriftlige og muntlige oppgaver
- Bruk av fagstoff; lese sammensatte tekster
- Skrive med mottaker
- Pleie håndskriften

Språkkunnskap

- Grunnleggende om nordiske språk og språk verden rundt; oldtidens språk
- Grunnleggende om språkstil og språklige virkemidler
- Alle ordklassene og deres formlære
- Arbeid med rettskrivning og tegnsetting fortsetter

Arbeidsmåter

Gjennom muntlig og skriftlig bearbeidelse av fagstoffet, vil norskfaget naturlig integreres i alle andre fag. Alle kompetansemål i faget øves kontinuerlig gjennom hele mellomtrinnet.

Fortellerstoff

- Gjennom året vil fortellerstoffet i størst grad formidles muntlig av læreren. Unntaksvis vil læreren kunne benytte høytlesning fra fortellinger eller fagtekster, film og video, lydbøker m.m. Fortellerstoffets temaer tar utgangspunkt i trinnets sentrale innhold gjennom årets løp.
- Fortellerstoffet bearbeides både skriftlig og kunstnerisk i silkebøker, samt muntlig i samtaler.
- Det settes av god tid til å dele personlige fortellinger/historier med medelever på starten av dagen og i klassens time.

Muntlig språk

- Alle kompetansemål knyttet til det muntlige øves i alle fag.
- I perioder jobbes det med dikt/verseformer knyttet til periodene.
- Hovedfag preges av muntlig opphenting av gårsdagens stoff, og samtale rundt temaet.
- Dikt og sanger øves utenat.
- Teaterperiode etter høstferien.
- Diskusjoner og spørsmål preger undervisningen.
- Elevene skal i løpet av året ha muntlige fremlegg knyttet til fagstoff og bøker de har lest.
- Klassemøtene brukes til å øve på debattregler og god samtalekultur.
- Elevrådsarbeid.

Skriftlig språk

- Det vil i løpet av skoleåret bli gitt god tid til egne lesestunder, hvor elevene leser selvvalgt bok. I perioder vil det settes av tid til lesestund hver dag, på starten av hovedfag.
- Høytlesing og stillelesing praktiseres i fagtimer.
- Klassen vil gjennom året skrive egne tekster knyttet til fortellerstoffet i de ulike periodene.
- Håndskriften pleies gjennom kontinuerlig øvelse, samt noen korte, intense skriveperioder med fokus på skjønnskrift.
- Kildekritikk øves i sammenheng med egen oppgaveskriving. Tema for oppgaven knyttes til hovedfagsperioder.
- Klassen skriver egen loggbok gjennom året, knyttet til botanikkfaget.

Språkkunnskap

- Øve på bearbeidelse av tekst; fra notater til kladd, til endelig tekst.
- Vi ser på ulike alfabet knyttet til hovedfagsperioden (Sanskrit, kileskrift, det egyptiske og det greske).
- Lese ulike typer tekster og øve en viss sjangerbevissthet.
- Det vil i løpet av året leses enke tekster/dikt på sidemålet.
- Klassen vil bli bedre kjent med alle ordklassene.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i norsk gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- lytte til, lese og formidle fortellinger, samtale om fortellingens innhold og form og bearbeide innholdet gjennom tekst og bilde
- samarbeide med andre om dikt og dramatisering
- referere, samtale om og presentere fagstoff, muntlig og skriftlig
- lese ukjent tekst høyt, med flyt og forståelse
- gjengi innholdet i enkle litterære tekster på svensk og dansk
- beskrive innhold og språklige trekk i skjønnlitterære tekster på bokmål og nynorsk
- skrive med funksjonell håndskrift og på tastatur
- øve kildeøk, kildebruk og grunnleggende kildekritikk i arbeid med egne oppgaver
- gi og få tilbakemelding på tekst
- beskrive trekk ved sentrale skjønnlitterære og faglitterære sjangrer
- strukturere fortellende tekst og saktekst med sammenheng og god syntaks
- arbeide kreativt i utviklingen av tekster i ulike sjangrer og med ulike mottakere
- mestre sentrale rettskrivings- og tegnsetningsregler

- undersøke og beskrive ordklassene og morfologien i norsk, mestre grunnleggende syntaks og gjenkjenne sentrale setningstyper

Vurdering

Muntlige tilbakemeldinger i undervisningssituasjon, tilbakemelding på enkle prøver og lekser, og på skriftlige arbeid og muntlige presentasjoner. Underveisvurdering er en integrert del av en læringsfremmende opplæring, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i faget. Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse.

Matematikk

Faglærer

Stian Johnsen

Uketimer/periodeuker

2 uketimer / 10 periodeuker

Faglig innhold

Følgende faglig innhold er i læreplanen definert som sentralt for undervisningen i 6. klasse:

Tall og tallforståelse

- Partall, oddetall, primtall, kvadrattall, fattige og rike tall
- Brøkgregning, med fokus på divisjon og multiplikasjon
- Desimalbrøk
- Regning med lengde og avstand, vekt og tid, kjøp og salg
- Regning med brutto og netto, enkelt regnskap
- Tekstoppgaver blir regnestykker
- Regning med tall opp til en million
- Hoderegning med de fire regningsarter og med brøkoppgaver
- Enkle tabeller og regning med gjennomsnittsverdier

Algebra

- Sammenhenger mellom regningsartene

Geometri

- Grunnleggende konstruksjoner på frihånd: vinkler, trekkanter, firkanter i samspill
- Estetikk og skjønnhet i geometrien
- Geometriske begreper
- Vinkelsummen i en trekant
- Første kjennskap til Pythagoras og π

Arbeidsmåter

Undervisningen vil være tydelig ledet av en lærer. Det vil samtidig legges stor vekt på aktiviteter som fremmer elevenes egne oppdagelser innenfor matematikkfaget. Ulike spill og samarbeidsøvelser vil bli mye brukt, for å fremme læreglede og matematiske begreper.

I 6. klasse fortsetter arbeidet med brøk, som også brukes som en av flere tilnærminger til desimaltall. Elevene regner både med store tall opp til en million, og tall mellom 0-1 gjennom regnefortellinger som både blir presentert og laget av elevgruppen selv. Det vektlegges bruk av halvkonkreter som tegninger til å både innlære nye matematiske konsepter og som støtte til arbeid.

Det arbeides også med geometriske figurer på frihånd, hvor elevene må utforske samspillet mellom vinkler, trekkanter og firkanter. Samtidig tilbyr geometrien en estetikk som elevene selv skal bruke til å både tegne, male og uttrykke seg på.

Lekser vil variere, men de vil i all hovedsak være repetisjon eller oppgaver knyttet til det aktuelle temaet vi arbeider med. Av og til vil det også være en mattenøtter som elevene kan jobbe med gjennom skoleuka.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i matematikk gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- forklare sammenhengen mellom brøk, desimaltall og prosent og beherske omregning dem imellom
- bruke regnereglene (algoritmene) for de fire regningsartene i problemløsningsstrategier og løse oppstilte regnestykker i de fire regningsartene med hele tall, brøk og desimalbrøk
- gjøre greie for plassverdi på tallinjen og anvende brøk og negative tall i konkrete, praktiske situasjoner
- identifisere og beskrive partall, oddetall, primtall, kvadrattall, fattige og rike tall
- omgjøre tekstoppgaver til regnestykker og forklare løsninger i et matematisk språk
- bruke hoderegning, overslag og avrunding
- bruke mål for lengde, areal, vekt, volum og tid i praktisk regning
- formulere og gjennomføre enkle regnskapsoppgaver
- gjøre rede for grafiske representasjoner av størrelser og mengder og samle data i tabeller, regne ut gjennomsnitt og bruke enkel statistikk
- tegne og lese kart
- prøve ut kjente regneregler (algoritmer) som algebraiske uttrykk og løse oppgaver med grunnleggende bokstavregning
- bruke frihåndsgeometri som uttrykk for geometriske figurer og formforvandlinger, symmetri- og speilingsformer
- utføre nøyaktige, komplekse geometriformer med passer og linjal og synliggjøre geometriske mønstre ved bruk av farger

- utføre grunnkonstruksjoner og geometriske formforvandlinger og bruke et matematisk språk for å identifisere ulike geometriske former
- gjøre rede for beviset for vinkelsummen i en trekant
- beskrive den pytagoreiske læresetning og π gjennom konkret, visuell utprøving

Vurdering

Elevene vurderes underveis i de ulike temaene. Underveivurdering er en integrert del av en læringsfremmende opplæring, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der læreren og elevene er i dialog om elevenes utvikling i faget. Underveivurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse.

Naturfag

Faglærer

Ingrid Ottesen og Stian Johnsen

Uketimer/periodeuker

5 periodeuker (4 uker botanikk, 1 uke astronomi)

Faglig innhold

Botanikk

- Oversikt over planteriket fra de enkleste alger til blomsterplanter
- Planters ulike stemningsuttrykk og estetikk som utgangspunkt for kunstøvelser
- Viktige plantefamilier
- Planter i forhold til voksested og økologiske forhold og mangfold; ulike plantesamfunn: hei, eng, barskog, høyfjell
- Planten som livsbro mellom sol og jord i kraft av fotosyntesen
- Plantelivet gjennom årsløpet
- Ulike plantegruppers forhold til jordsmonn, fuktighet, luft, lys og varme
- Feltbiologiske øvelser: blomsterplanter og sopp; bruk av enkel bestemmelseslitteratur

Zoologi

- Viktige funksjonelle grupper: rovdyr, gressere, gnagere; høyere taksonomiske kategorier og deres typiske kjennetegn, eksempelvis andefugler, spurvefugler, vadefugler
- Det økologiske samspillet mellom dyr og planter: insektbestøvning, meitemarkens økologi, sommerfuglens metamorfose

Naturfagsforberedende aktiviteter

- Kjente stjernebilder og planeter
- Flo og fjære
- Solur

Arbeidsmåter

Generelt

- Fortellerstoffet vil i størst grad formidles muntlig av læreren. Unntaksvis vil læreren kunne benytte høytlesning fra fagtekster, vise film og video m.m.
- Fortellerstoffet bearbeides både skriftlig og kunstnerisk i silkebøker, samt muntlig i samtaler. Mer om kunstnerisk bearbeidelse under "Kunst og håndverk"
- Deler av undervisningen vil ta utgangspunkt i observasjon og feltbiologiske øvelser.
- Fokus på iakttagelse og undersøkelse; forskende tilnærming i undervisningen
- Dikt og tegne/maleøvelser

Botanikk

- 1 hovedfagsperioder; 4 uker på våren
- Silkebok (tekst, saktegning og kunstfaglig uttrykk)
- Føre i loggbok. Alle elevene får plante frø i, og har som oppgave å loggføre vekst og utvikling.
- Ta vare på egen plante i klasserommet, fra stikling til plante i vekst.
- Feltarbeid og natur-observasjon
- Botanikktur i slutten av året
- Filosofisk samtale
- Diskutere likheter og ulikheter mellom plante og menneske
- Skrive egen oppgave om selvvalgt plante (vår)

Astronomi (naturfagsforberedende aktiviteter)

- Observasjon
- Samtale
- Kunstnerisk tilnærming og bearbeidelse
- Zodiac og andre kjente stjernebilder
- Liten hovedfagsbok

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i naturfag gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- iakttatt og føre logg over vær- og himmelfenomener
- identifisere og sammenligne ulike dyr, planter og mineraler ut fra karakteristiske trekk og gi eksempler på hovedgrupper av organismer
- bruke faglitteratur for å gjøre seg kjent med og presentere dyr, planter og mineraler, muntlig og/eller skriftlig
- utvide kunnskapen om dyr, planter og mineraler gjennom kunstfaglig arbeid
- utforske og beskrive hvordan ulike dyr og planter vekselvirker med sine miljøer
- ta oppmerksomt del i feltbiologiske øvelser, beskrive og klassifisere funn
- utforske et naturområde i nærmiljøet, dokumentere det biologiske mangfoldet og drøfte bærekraftig bruk av området
- forberede, gjennomføre og dokumentere forsøk innen akustikk og optikk

- iaktta og beskrive, stille spørsmål, prøve ut hypoteser og formulere lovmessigheter som viser seg i akustikk og optikk

Vurdering

Vurderingen foregår som muntlig underveisvurdering i undervisningssituasjon, tilbakemelding på enkle prøver og lekser, og på skriftlige arbeid (silkebok og særoppgave) og muntlige presentasjoner. Underveisvurdering er en integrert del av en læringsfremmende opplæring, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der læreren og elevene er i dialog om elevenes utvikling i faget. Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse.

Geografi

Faglærer

Stian Johnsen

Uketimer/periodeuker

2 x 3 periodeuker (geografifaget vil også integreres de ulike historieperiodene)

Faglig innhold

Nordens geografi

- Karakteristiske trekk ved topografien i Sverige, Finland, Danmark, Island, Færøyene og de baltiske landene og tilhørende havområder
- Karakteristiske trekk ved bosetting, byer, næringsveier og kommunikasjon mellom natur og kultur i det nordiske området
- Vannets kretsløp
- Bruk, pleie og vern av naturens ressurser i området
- Ulike typer kart, landskapsmodeller, tegning/maling, billedmateriale og tekst i ulike sjangrer og språk
- Hvordan samfunn og kulturer oppstår og preges av naturens forutsetninger, og i sin tur gir sitt preg til og endrer naturen. Pleie og vern av miljøet

Europageografi

- Topografi og egenart; Europa som helhet
- Middelhavets halvøyer, det sentraleuropeiske lavland, Vest-, Øst-, Sør- og Nord-Europa
- Hav, halvøyer, øyer, elver, innsjøer, fjellkjeder, vegetasjon og dyreliv
- Befolkning
- Målestokk og koordinater
- Naturgeografiske begreper

Arbeidsmåter

- Ta i bruk kartverk og annet tekst- og billedmateriale i eget arbeid
- Tegne/male/modellere kart
- Bruke topografiske uttrykk i beskrivelse av landskap i Norden og Europa

- Bearbeide og reflektere over gjennomgått stoff i arbeidsbok, gjennom samtaler og i gruppearbeid
- Spørsmål som utgangspunkt for utforskende samtaler
- Innføring i atlas-bruk
- Skrive oppgave om selvvalgt land (Europa)

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i geografi gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- bestemme himmelretninger ut fra hjemstedet og gjøre rede for solas gang gjennom dagen og året
- utarbeide kart, fra nærområdet til hele verden
- ta i bruk kartverk og annet tekst- og billedmateriale i eget arbeid
- bruke topografiske uttrykk i beskrivelse av landskap i Norge og Europa
- plassere og beskrive viktige elver, hav, fjell, sjøer, øyer på alle kontinenter
- undersøke og reflektere over sammenhenger mellom naturgrunnlag og menneskers liv og arbeid på ulike steder
- beskrive jordens klimasoner og sentrale biomer i ulike tekst- og bildeuttrykk
- undersøke og reflektere over spørsmål knyttet til bærekraft i lokalt og globalt perspektiv

Vurdering

Elevene får undervisningsvurdering knyttet til de ulike oppgaver og tema. Det gis tilbakemelding og vurderinger på praktisk arbeid, arbeidsbok samt utforskning/refleksjon gjennom hele perioden. Undervisningsvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse.

Historie

Faglærer

Ingrid Ottesen

Uketimer/periodeuker

7 periodeuker (3 uker med India, Persia og Mesopotamia, 4 uker med Egypt og Hellas)

Faglig innhold

Tidlige høykulturer: indisk, persisk, mesopotamisk og egyptisk oldtidshistorie

- Myter og religion
- Historiske og geografiske forhold
- Fra nomadiske til bofaste kulturer
- Samfunnsformer, levevis

Gresk kultur

- Greske myter og heltesagn

- Homeriske eposer
- Samfunnsformer
- Filosofi og vitenskap
- Kunst og idrett

Hellenistisk kultur

- Aleksander den store

Linjer fra oldtidskulturene til nåtidsspørsmål

Arbeidsmåter

- Gjennom året vil fortellerstoffet i størst grad formidles muntlig av læreren. Unntaksvis vil læreren kunne benytte høytlesning fra fortellinger eller fagtekster, film og video, lydbøker m.m. Fortellerstoffets temaer tar utgangspunkt i trinnets sentrale innhold gjennom årets løp.
- Fortellerstoffet bearbeides både skriftlig og kunstnerisk i silkebøker, samt muntlig i samtaler. Mer om kunstnerisk bearbeidelse under "Kunst og håndverk".
- I perioder jobbes det med dikt/verseformer knyttet til periodene (eks: heksameter)
- Hovedfag preges av muntlig opphenting av gårsdagens stoff, og samtale rundt temaet. Fokus på spørsmål; *Hvorfor* er det slik? *Hvordan* påvirker det oss i dag? *Hvordan* henger det sammen? *Hva* har det med meg å gjøre?
- Det jobbes med tidslinjer, kart og periodisering.
- Dikt og sanger øves utenat.
- Teaterperiode med Egyptisk tema (Isis og Osiris).
- Klassen vil gjennom året skrive egne tekster knyttet til fortellerstoffet i de ulike periodene.
- Diskusjon og sammenligning (da og nå).
- Diskusjon rundt kildekritikk i historiefaget. Spørsmål som "Er det sant?" danner et naturlig diskusjonsgrunnlag.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i geografi gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjennomføre muntlig, skriftlig og kunstnerisk bearbeidelse av lærestoffet
- bidra med muntlige og skriftlige presentasjoner som viser kjennskap til sentrale skikkelser, hendelser og samfunnsformer i oldtid og middelalder
- delta i utforskende samtale om virkninger av hendelser i oldtid og middelalder, helt inn i vår egen tid
- reflektere over ulikhetene i samfunnsformer og levevis i kulturene som blir omhandlet
- vise grunnleggende kjennskap til og drøfte betydningen av ulike historiske kilder
- søke etter, lese og bruke kilder som omtaler historiske hendelser og skikkelser
- øve bruk av grunnleggende kunnskap om drivkrefter i historiske forløp og endringsprosesser i eget og felles arbeid

Vurdering

Elevene får undervisvurdering knyttet til de ulike oppgaver og tema. Det gis tilbakemelding og vurderinger på praktisk arbeid, arbeidsbok samt utforskning/refleksjon gjennom hele perioden. Undervisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse.

Samfunnskunnskap

Faglærer

Ingrid Ottesen

Uketimer/periodeuker

Fagområdet samfunnsfag har ingen egen plass i dagens periode- eller timeplan. Samfunnsfag kombineres og integreres i andre fag, hovedsakelig norsk og historie. Det vil settes av mye tid i klassens time til å jobbe med de fleste kompetansemål. Enkelte kompetansemål arbeides det med i IKT.

Faglig innhold

Punkter med **uthevet skrift** er fokusområder i 6. klasse:

- **Normer og idealer; individ – fellesskap**
- **Mangfold i kultur, religion og levevis**
- **Aktuelle samfunnsproblemer**
- **Linjer fra historie til tidsaktuelle spørsmål**
- **Elevrådsarbeid**
- **Elevinitiativer**
- **Utvikling av regler og avtaler innenfor et mangfoldig fellesskap**
- **Språkbruk og atferd, i direkte møter, i omtale av hverandre, på sosiale medier**
- **Nettvett, digital samhandling, personvern og opphavsrett**
- Reklame, kjøpepress, forventningspress
- **Helse, fysisk og psykisk; hvem kan gi råd og hjelp**

Arbeidsmåter

- Det arbeides kontinuerlig med mange av kompetansemålene gjennom hele mellomtrinnet, daglig.
- Fokus på samtale og sunn diskusjon
- Fortellinger og historier som understøtter tematikken i det faglige innholdet
- Film, bilde og video kan vises for så å samtale om innhold.
- Historiefaget åpner mange dører til å diskutere flere av punktene nevnt over.
- Feiring av Pride
- Klassemøter
- Kontinuerlig Olweusarbeid

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i samfunnskunnskap gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- bruke avtalte regler for god drøfting og diskusjon
- beskrive sentrale hendelser som har ført til demokratisk utvikling og likeverd mellom mennesker i Norge
- gi eksempler på hva lover, regler og normer er og hvilken funksjon de har og reflektere over konsekvenser ved å bryte dem
- ta del i utforskende samtale om aktuelle samfunns spørsmål
- reflektere over hva fordommer og diskriminering er og hvordan det kan forebygges
- undersøke regler og drøfte spørsmål knyttet til både direkte og digital kommunikasjon og til framstilling av seg selv og andre
- finne stoff og tilegne seg aldersrelevante kunnskaper om et gitt samfunnsfaglig tema og presentere dette muntlig eller skriftlig

Vurdering

Muntlig undervisningsvurdering. Samtale med lærer og klasse i diskusjonssammenheng. Elevsamtaler. Samtaler ved behov.

Religion og livssyn

Faglærer

Ingrid Ottesen

Uketimer/periodeuker

Fagområdet religion og livssyn har ingen egen plass i årets periode- eller timeplan, men kombineres og integreres i andre fag som norsk, samfunnsfag og historie.

Faglig innhold

- Den hinduistiske gudeverden
- Buddhas liv og lære
- Kulturbærende fortellinger fra hinduistisk og buddhistisk tradisjon
- Lignelser fra Det nye testamentet
- Kalenderordninger og høytider i ulike religiøse og kulturelle tradisjoner
- Filosofisk samtale, etiske ideer fra sentrale filosofer fra klassisk tradisjon

Arbeidsmåter

Det faglige innholdet integreres i historiefaget. Se arbeidsmetoder under historie.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i religion og livssyn gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- gjøre rede for sentrale verdier og praksiser i buddhisme og hinduisme
- beskrive sentrale hendelser i Jesu liv ut fra evangelietekster
- gjøre seg kjent med og samtale om sentrale fortellinger i Det nye testamentet
- fortelle om den kristne urmenigheten og sentrale utviklingstrekk i kristendommens historie fram til reformasjonen
- samtale om sentrale trosinnhold og praksiser i Islam
- bearbeide og fordype faginnhold i tekst og bilder
- beskrive og presentere noen sentrale trekk ved kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner, med vekt på praksiser
- utforske og sammenligne tekster og materielle uttrykk fra kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner
- samtale om og reflektere over etiske ideer fra sentrale skikkelser i religiøse og livssynsbaserte tradisjoner
- utforske og beskrive egne og andres perspektiver i etiske dilemmaer knyttet til hverdags- og samfunnsutfordringer

Vurdering

Elevene får underveisvurdering knyttet til de ulike oppgaver og tema. Det gis tilbakemelding og vurderinger på praktisk arbeid, arbeidsbok samt utforskning/refleksjon gjennom hele perioden. Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse

Engelsk

Faglærer

Mari Karoline Wilhelmsen

Uketimer/periodeuker

2 uketimer

Faglig innhold

Språk og kommunikasjon

- Bearbeiding av lesetekster, muntlig og skriftlig
- Skrive tekster om kjente temaer
- Skrive brev, dagbok, dikt
- Diktater, bildebeskrivelser
- Samtale om kjente temaer
- Improvisasjon, dramatisering
- Sterke verb, gradbøyning av adjektiv, adverb
- Språklige mønstre og tekststrukturer på engelsk

Språk og kultur

- Korte autentiske tekster i forskjellige sjangre fra engelskspråklige land

- Tradisjoner og skikker i engelskspråklige land
- Levesett og omgangsformer i England, Skottland, Wales, Irland

Arbeidsmåter

Språk og kommunikasjon

- Lesing og bearbeiding av nye og kjente tekster både muntlig og skriftlig
- Lesing høyt og stille, i kor og enkeltvis
- Skrivning av enkle tekster i ulike sjangre
- Bildebeskrivelse, enkeltvis og i grupper
- Enkle skuespill og improvisasjonsøvelser
- Øving av gloser, på skolen og hjemme
- Øving på uttale og tydelig kommunikasjon
- Enkle muntlige presentasjoner og samtaler rundt ulike hverdagslige tema
- Grammatikkøving ved hjelp av øvingsoppgaver, leker og aktiviteter
- Utforskning av ortografiske mønstre

Språk og kultur

- Øving av engelskspråklige sanger, regler og dikt
- Temaer med utgangspunkt i De britiske øyers tradisjon, historie og geografi
- Autentiske tekster som utgangspunkt for lesing

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i engelsk gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- lese ulike typer tekst, høyt og stille, og samtale om innhold og form
- utvikle beskrivende og fortellende tekster, muntlig og skriftlig
- finne, vurdere og bruke engelskspråklige kilder til ulike oppgaver
- bidra i samtaler om kjente temaer
- bruke høyfrekvente ord og uttrykk i ulike sammenhenger
- sammenligne fenomener i engelsk med norsk og andre språk eleven kjenner
- utforske engelskspråklige tekster, beskrive og bruke sentrale ord og uttrykk, språkstrukturer og setningsmønstre
- resitere og formidle dikt og sanger fra ulike deler av språkområdet
- bruke idiomatiske uttrykk og samtalemønstre for hverdagens sosiale situasjoner
- undersøke og samtale om tradisjoner og levesett i engelskspråklige land og i Norge

Vurdering

Vurdering er en integrert del av undervisningen i form av at elevene kontinuerlig får muntlig og tidvis skriftlig tilbakemelding på eget arbeid og oppgaver. Samtidig er underveisvurderingen med på å forme den videre undervisningen.

Tysk

Faglærer

Julia Schregel

Uketimer/periodeuker

2 uketimer

Faglig innhold

Språk og kommunikasjon

- Muntlig bearbeiding av lesetekster
- Utvikle tekster om kjente temaer
- Skrive brev
- Likheter og ulikheter mellom fremmedspråk, norsk og andre språk
- Diktater, bildebeskrivelser
- Improvisasjon, dramatisering
- Grammatiske strukturer knyttet til muntlig og skriftlig tekst
- Sentrale språklige mønster og tekststrukturer
- gir enkle informasjonen som berører dagliglivet (ukedager, klokkeslett, hilsener)
- har enkle samtaler om hva man liker, om familie og fritid
- stiller spørsmål rundt dagliglivet, takker, hilser, og hvordan man har det
- rollespill i dagligdagse situasjoner som butikk- og kafébesøk
- forstår hva som skal gjøres når det stilles oppgaver (lese, skrive, tegne, fargelegge, kombinere ord med bild)

Språk og kultur

- Korte autentiske tekster i forskjellige sjangre fra Tyskland
- Byer, landskap, dyreliv og lignende i Tyskland
- Levevis, tradisjoner og skikker i Tyskland

Arbeidsmåter

Med hjelp av sanger og enkle dialogøvelser blir nytt stoff innført muntlig. Uttale spiller en viktig rolle for å øve på fonetiske særtrekk i det tyske språket. Først etter grundig muntlig bearbeidelse av stoffet begynner elevene å jobbe skriftlig. De lager en tysk bok som stadig utvides gjennom skoleåret. Bevisstgjøring av grammatiske regelmessigheter og særegenheter i det tyske språket blir en regelmessig del av tyskundervisningen. Elevene skal for eksempel skrive modell-setninger vi har øvd på muntlig, de fargelegger verbendinger for å oppdage subjektstyrt verbbygging. Gjennom lytteøvelser og lesing av små tekster som vers, dikt og rim, meldinger, e-poster, postkort, tegneserier, plakater og skilt lærer elevene å finne mening i samtaler og tekster uten nødvendigvis å forstå alle ord. I prosjektarbeid produserer elevene enkle tekster som brev, e-poster, oppskrifter eller lignende, samt bearbeider fagstoffet kunstnerisk.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i tysk gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- lese ulike typer tekster, høyt og stille, og samtale om dem.
- utvikle enkle beskrivende tekster, muntlig og skriftlig.
- finne og bruke enkle kilder på tysk til ulike oppgaver.
- formidle egne kunnskaper og erfaringer i samtaler om kjente temaer.
- tilegne seg og bruke høyfrekvente ord og uttrykk fra temaer som er bearbeidet.
- sammenligne fenomener i målspråket med norsk og andre språk eleven kjenner.
- gjenkjenne, beskrive og bruke grunnleggende mønstre for uttale og ortografi.
- resitere og formidle dikt og sanger fra ulike deler av språkområdet.
- bruke idiomatiske uttrykk og samtalemønstre for hverdagens sosiale situasjoner.
- samtale om tradisjoner og levesett i målspråkområdene og i Norge.

Vurdering

Vurderingen finner sted i form av underveisvurdering, det vil si at elevene får muntlige tilbakemeldinger i timene som motiverer og fremmer læringsglede. Tilbakemeldinger gis også på produktene som blir fremstilt i prosjektarbeid. Underveisvurdering er en integrert del av undervisningen. Tilbakemeldinger gis både til den enkelte elev og til klassen som helhet.

Kunst og håndverk

Faglærer

Ingrid Ottesen (fletting og håndarbeid med tekstil)
Trond Rømo og Susanne Moss (maling og keramikk)

Uketimer/periodeuker

1 uketime i tegning/maling + 2 uketimer i kunsthåndverk (fletting/maling og keramikk)

Faglig innhold

Punkter med **uthevet skrift** er fokusområder i 6. klasse:

Linje

- **Former og forvandlinger i organiske strukturer**
- **Geometriske grunnprinsipper på frihånd**
- **Utvikling av personlig håndskrift**
- **Form og uttrykk i eldre kulturers skrift og ornamentikk**

Farge

- **Fargelære**

- **Fra karakteriserende, ekspressivt til mer sanseinntrykksbasert maleri; iakttakelser av natur**
- **Egne uttrykk for fortellinger og fagstoff**
- Fra flatemaleri til romlige virkninger, fargeperspektiv og luftperspektiv, **lys og mørke**
- Tekniske øvelser med akvarell, avanserte fargeblandinger, grunninger og overmaling
- **Begynnende sjiktmaleri**

Form

- Dyreformer ut fra deres karakteristiske væremåte; mer fra en indre opplevelse enn fra ytre anatomi
- **Flettemønstre i forskjellige materialer**
- Forskjellige formers frie uttrykk; spiss, rund, flat, sovende og våken
- **Veksling mellom symmetri og asymmetri i oppgavene**
- Forskjellen på organiske og mineralske formtendenser

Materialer og teknikker

- Hånd søm, maskinsøm (7./8. klasse) og broderi
- **Enkel design, planlegging av egne arbeider**
- Fra frihånd til struktur, orden og geometriske mønstre
- **Videreutvikle kunnskap og teknikker innen veving, strikking og søm**
- Erfaringer med materialet tre og bruk av riktig type håndverktøy

Arbeidsmåter

- Frihåndgeometrien øves i matematikkfaget, og i kombinasjon med andre fag
- Generell kunstnerisk bearbeidelse av fagstoff
- Individuell planlegging og utforming av hovedfagsbøker; håndskrift, border, tegninger, generell design og gjennomgående uttrykk
- I botanikken studeres plantens ulike former, kronbladenes deling, treets forgrening og kroneform osv. Bearbeidelse blir gjort hovedsakelig med utgangspunkt i natur-iakttagelser
- Oldtidskulturer: Karakteristiske trekk ved kunst, arkitektur og skriftspråk studeres og bearbeides kunstnerisk gjennom maling, tegning med blyant og kritt, bruk av gips og keramikk hvis mulig. Kostymer, scene og rekvisitter til Egyptisk skuespill må planlegges og kanskje lages.
- Geografi/historie: Tegne kart og utforme landskapsmodeller
- Lærer, øver og lager bruksgjenstander i ulike flettemønstre, for eksempel plantehenger i makramé.
- Opprettholder kunnskap og teknikk innen hekling og strikking.
- Fokus på sanseinntrykksbasert maleri/tegning.
- Tegning; arbeid med grunnformer (dyr/menneske), abstrakt tegning, eget uttrykk, tegning til fortellinger
- Maleri; enkel fargelære, fargeperspektiv, lys og mørke, sanseinntrykksbasert maling, begynnende sjiktmaleri, eget uttrykk, maling til fortellinger
- Keramikk; arbeid med forskjellige teknikker. Tema: skål/kopp og dyr

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i kunst og håndverk gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- beherske grunnleggende frihåndsgeometri
- beskrive og framstille eksempler på formspråk og ornamentikk fra ulike eldre kulturer
- skape farge- og valørperspektiv i ulike tegne- og maleoppgaver
- framstille bilder av karakteristiske trekk ved dyr, planter og landskap
- ta i bruk og eksperimentere med elementene symmetri og asymmetri
- forme tredimensjonalt i ulike materialer
- beherske forming i ulike tekstil- og trematerialer og benytte egnete verktøy og teknikker
- planlegge og framstille bruksgjenstander i ulike tekstil- og trematerialer

Vurdering

Muntlig og praktisk underveisvurdering i undervisningssituasjon. Vurdering i estetiske fag har i utgangspunktet ikke fokus på det ferdige produktet, men på prosessen. Vurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse

Musikk

Faglærer

Tiina Ulén

Uketimer/periodeuker

1 uketimer i klassen og 1 uketimer i mellomtrinnskor

Faglig innhold

- Flerstemt sang
- Notenasjon
- Fløytespill med C-fløyte
- Kvint, stor og liten ters. Taktartene
- Folkesanger fra ulike kulturer
- Musikalske leker: sanglek, rytmelek

Arbeidsmåter

- Elevene øver på kordisiplin. De fokuserer på felles tone og tempo i koret. De øver på å synge flerstemt sang. De lærer sangtekstene utenat. Rytmeleker og bodyperkusjon
- Elevene lærer enkel noteskrift og notenavnene med hjelp av sang og fløytespill. De øver på å skrive noter og rytmer
- Samspill i klassen
- Sang, dikt og rytmeøvelser med utgangspunkt i hovedfagsperiodens temaer gjennom året

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i musikk gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- bruke stemmen og delta i unison og flerstemt sang
- synge eller spille enkle melodier etter gehør og noter
- anvende notesystemet i g-nøkkel
- gjøre rede for grunnelementer som takt, rytme, dur/moll
- gjenkjenne og betegne intervaller

Vurdering

Muntlig og praktisk underveivurdering i undervisningssituasjon. Vurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse.

Eurytmi

Faglærer

Loreta Matorkiene

Uketimer/periodeuker

1 uketime

Faglig innhold

- Greske versemål og rytmer, som troke', jambe, anapest, daktyl, sponde' og heksameter. De greske rytmene er preget av flyt, av rytmer som fører videre fremover i rommet, i et horisontalt plan.
- Femstjernen og femkanten øves på ulike måter. I tillegg til å stille sin egen kropp inn i en femstjerne-stilling, øves den som veier i rommet, individuelt og i grupper, eller som gruppestjerner som bytter plass i rommet. Veksling mellom rette og krumme veier, mellom sentrum og periferi, buer eller sirkler som går medsols eller motsols øves også med utgangspunkt i femstjernen.
- Vokaler og konsonanter, der det billedlige i et ord eller en verselinje i et dikt skal søkes uttrykt gjennom bokstavenes lydbevegelser.
- Grammatikk. De språklige grammatikalske lovmessigheter blir uttrykt gjennom former i rommet.
- I tillegg til å øve takt, melodirytme, fraser og tonehøyde i musikken, øves også tonestillingene i C-dur skala. Enkle toneformer som utføres frontalt. Dur og moll.
- Med kobberstavene utfører elevene enkelte øvelser, som å rulle langs armene, dreiling, drilling og stavkast.
- "Planetdansen", en åttetallsform som utøves på ringen.
- Konsentrasjonsøvelser med telling.

Arbeidsmåter

- Noen av øvelsene utføres på den felles kretsen, som kretsøvelser.
- Flere av øvelsene beveges frontalt (vendt mot et publikum), der elevene forholder seg til rommets varierte retninger. Blikket løftes opp og utover med mer oppmerksomhet rettet mot omkretsens liv og bevegelse, samtidig som bevisstheten om seg selv og egen kropp beholdes.
- Øvelser arbeides med i mindre grupper. Det åpner for at elevene får individuell oppmerksomhet og støtte til å kunne delta mer aktivt og til å samtale om øvelsene.
- Sentrale elementer i språk og musikk blir øvet i kraft av seg selv og satt i språklige og musikalske sammenhenger.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i eurytmi gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- differensiere mellom norrønt og gresk versemål og uttrykke versemålene gjennom bevegelse.
- gjennomføre og kombinere enkle geometriske former og stavøvelser til et helhetlig uttrykk i gruppeoppgaver
- utføre enkel koreografi bygget på elementer som bass – diskant, motivinndeling, sekvenser, spørsmål og svar i musikken.
- gi enkle prosatekster og dikt et eurytmisk uttrykk.
- anvende takt, rytme, tonehøyde og noteverdier i arbeidet med et musikkstykke.
- delta i eurytmisk framvisning av utvalgte koreografier for et publikum.

Vurdering

Undervisvurderingen er en integrert del av opplæringen, der elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere og varierte måter, og der lærer og elever er i dialog gjennom timen.

Kroppspøving

Faglærer

Stian Johnsen & Ingrid Ottesen

Uketimer/periodeuker

2 timer i uken

Faglig innhold

Klassen får fortsatt leke allsidig, og gjennom dette stimuleres samarbeidsevnen. Dette fremmer kvalitet i lagspill. De vil bli gjort kjent med forskjellige idrettsgrener med hovedvekt på friidrett, og bli mer kjent med hva som kreves av teknikk innen de forskjellige øvelsene. Dette som introduksjon for å mestre diverse friidrettsøvelser. I tillegg vil bevissthet rundt god lagånd og fair-play vektlegges.

- Introduksjon til friidrettsøvelser

- Individuelle øvelser; et utvalg av de klassiske olympiske øvelsene
- Sirkusøvelser
- Mer avanserte turnøvelser, eksempelvis ulike typer salto
- Utvikling av svømmeferdighetene
- Bruk av kart og tegn i naturen for orientering og terrengløp

Arbeidsmåter

Elevene skal arbeide i grupper med ulikt antall elever, med og uten lærer. De skal erfare arbeide i par samt individuelt. Vi veksler mellom ute- og inneaktiviteter alt etter årstid. Vi vil ha månedlige turer for å kunne gjennomføre mange av utendørsaktiviteter. Vi har svømmetrening med egne svømmeinstruktører i Pirbadet.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i kroppsøving gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- beskrive og gjennomføre treningsaktiviteter i utvalgte idretter
- vise grunnleggende ferdigheter ut fra egne forutsetninger i noen individuelle idretter
- bruke grunnleggende teknikker og enkel taktikk i utvalgte lagidretter
- respektere avtalte regler og opptre rettferdig og hensynsfullt overfor medelever
- Utføre vinter og sommersport ved å bruke lokale muligheter for idrett og sport i nærområdet
- Kunne svømme bryst, rygg og under vann
- kjenne og respektere trafikkreglene og praktisere trygg bruk av sykkel
- delta i planlegging og gjennomføring av turer og friluftaktiviteter

Vurdering

Elevene får muntlige tilbakemeldinger underveis. Elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere områder i faget. Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring, og til å utvikle kompetanse i faget kroppsøving. Dette gjennom utforskning og praktisk utøvelse, samt refleksjon og vurdering av egne erfaringer.

Mat og helse

Faglærer

Ingrid Ottesen

Uketimer/periodeuker

Fagområdet mat og helse har ingen egen plass i årets periode- eller timeplan, dette kommer først i 7. klasse. Mat og helse-faget kombineres og integreres noe i andre fag, hovedsakelig norsk og historie.

Faglig innhold

Punkter med **uthevet skrift** er fokusområder i 6. klasse:

Fra jord til bord

- Arbeid i skolehagen; **ulike plantearter; insektenes betydning**
- **Dyrking og stell av planter; sanke frø, så, prikke, plante**
- Stell av dyr, eller birøkt
- Høsting og sanking av grønnsaker, urter, bær og frukt
- Jordforbedring og gjødsel
- **Pleie av kompost gjennom året**

Mat og kultur

- **Mat til årstidsfester og høytidsmarkeringer**
- Bli kjent med lokale tradisjoner for dyrking og matlaging
- Måltid med lokale råvarer og mattradisjoner i sentrum
- **Feiring og fellesmåltid med retter og smaker fra ulike kulturer**
- **De eldste jordbrukskulturene**
- Råvarer fra jordens ulike klimasoner

Mat og livsstil

- **Gode måltidstradisjoner i klassen**
- Konservering av lokale råvarer: sylting, safting, tørking, salting, eventuelt melkesyregjæring
- **Sammenhenger mellom mat og helse**
- Spørsmål knyttet til matkvalitet, råvarenes opprinnelse, oppbevaring

Arbeidsmåter

Fra jord til bord

- Se arbeidsmetoder knyttet til botanikken under *Naturfag*.

Mat og kultur

- Hvis mulig, vil klassen lage egen mat knyttet til årstidfestene
- I historiefaget vil et av temaene være ulike, gamle jordbrukskulturer
- Hvis mulig, vil klassen lage enkle retter knyttet til ulike kulturer med utgangspunkt i historiefaget

Mat og livsstil

- Gode mattradisjoner i klassen øves kontinuerlig

- Sammenheng mellom mat og helse vil være en naturlig del av samtalen rundt fysisk og psykisk helse (se *samfunnsfag*)

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i mat og helse gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- lage retter av lokale råvarer
- bruke oppskrifter, regne ut og vurdere mengdene som trengs
- velge og bruke egnede redskaper for matlagingen
- undersøke og beskrive opprinnelsen til ulike matvarer
- sette sammen en sunn frokost, skolemåltid og mellommåltid og begrunne valgene ut fra helseperspektiver
- ta del i og presentere ulike måter å konservere mat på i samisk og norsk tradisjon
- lage mat i naturen og bruke naturens ressurser
- lage måltider fra ulike kulturer og fortelle om tilknyttede tradisjoner og skikker

Vurdering

Elevene får muntlige tilbakemeldinger underveis. Elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere områder i faget. Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring, og til å utvikle kompetanse.

IKT

Faglærer

Ingrid Ottesen og Stian Johnsen

Uketimer/periodeuker

Fagområdet IKT har ingen egen plass i dagens periode, -eller timeplan. IKT-faget kombineres og integreres i flere andre fag, hovedsakelig norsk.

Faglig innhold

Punkter med **uthevet skrift** er fokusområder i 6. klasse:

- **Nettvett**
- **Spørsmål knyttet til sosiale medier**
- **Framstilling av seg selv og andre i digitale medier**
- **Kildekunnskap og grunnleggende kildekritikk**
- **Søkemetoder**
- Datamaskinens komponenter, tilkoblinger og grunnleggende virkemåte
- Filbehandling, grunnleggende håndtering av operativsystemer
- **Grunnleggende tekstbehandling**
- Ferdighet i tastaturbruk
- Enkel bildebehandling

Arbeidsmåter

- I løpet av året vil det settes av tid i klassen time til samtale rundt nettvett, bruk og misbruk av sosiale medier, samt fremstilling av seg selv og andre i digitale medier.
- I samtaler om mobbing vil *nettmobbing* tas opp som et naturlig tema.
- Det vil i løpet av året bli gitt oppgaver som skal skrives og leveres digitalt. Tema for oppgaven vil være knyttet til hovedfags-perioder.
- Elevene få enkel innføring i kildekunnskap og grunnleggende kildekritikk, samt søkemetoder.
- Bruk av tastatur og grunnleggende tekstbehandling øves i perioder hvor elevene skriver oppgaver på PC.

Kompetansemål

Kompetansemålene for mellomtrinnet er i IKT gitt etter 7. klasse. Gjennom hele 6. klasse vil vi arbeide mot disse målene, slik at det er mulig å nå dem ved avslutningen av 7. klasse.

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- ta i bruk grunnleggende operativsystemer i digitale verktøy
- navngi komponenter og systemer i en datamaskin
- skrive tekster på tastatur
- anvende kontorstøttesystemer til å utføre enkle skrive-, presentasjons- og regneoppgaver
- begrunne og drøfte forhold omkring nettvett, opphavsrett, kildesøk og kildekritikk
- reflektere over hva som er likt og ulikt med hensyn til framstilling av seg selv og andre i vanlig sosial adferd og i digitale medier

Vurdering

Elevene får muntlige tilbakemeldinger underveis. Elevene skal gis anledning til å vise og utvikle kompetanse på flere områder i faget. Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring, og til å utvikle kompetanse.